

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Govor

Bruselj, 10. novembra 2015

Govor Vítorja Caldeire, predsednika Evropskega računskega sodišča

Predstavitev letnega poročila Evropskega računskega sodišča za leto 2014 Odboru za proračunski nadzor Evropskega parlamenta

Bruselj, 10. novembra 2015

Velja govorjena beseda.

ECA Press

Mark Rogerson, uradni govorec, tel.: +352 4398 47 063, prenosni tel.: +352 621 55 30 63
Damijan Fišer, tiskovni predstavnik, tel.: +352 4398 45 410, prenosni tel.: +352 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Spoštovana gospa predsednica,

spoštovane poslanke in poslanci Evropskega parlamenta!

Zahvaljujem se Vam za možnost, da Vam predstavim letni poročili Sodišča o finančnem poslovanju v letu 2014.

Letos ju predstavljamo v trenutku, ki je še posebej težaven za Evropo.

Evropska unija in države članice se spopadajo s pomembnimi dolgoročnimi izzivi, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje:

- odpiranje delovnih mest in doseganje gospodarske rasti,
- izpolnjevanje energetskega potreb ob doseganju podnebni ciljev in
- obvladovanje pritiskov v zvezi z azilom, migracijami in varnostjo.

EU in države članice si morajo prizadevati, da bi z razpoložljivimi viri dosegle več. Ni dovolj, da najdejo sredstva za obvladovanje teh izzivov, ampak morajo tudi zagotoviti, da bodo ta sredstva dobro vložena.

Glavni vir sredstev na ravni EU je proračun EU, ki ga revidiramo vsako leto.

Gledano v celoti naši revizijski rezultati v zadnjih letih razkrivajo potrebo po povsem novem pristopu, če želimo, da bo vlaganje proračuna EU boljše in da bodo hitreje rešeni izzivi, s katerimi se spopada Evropa.

K temu povsem novemu pristopu pozivamo, ker so potrebne velike spremembe pri vseh, ki so odgovorni za to, kako se sredstva EU upravljajo.

- Nosilci odločanja morajo dodeljevanje proračunskih sredstev bolj uskladiti z dolgoročnimi strateškimi prioritetami EU in poskrbeti, da bodo zmožnosti za odzivanje na krizo pri tem večje.
- Zakonodajalci morajo zagotoviti, da bodo sistemi porabe jasni glede rezultatov, ki jih je treba doseči, in tveganj, ki so sprejemljiva za upravljavce sredstev.
- Upravljalci sredstev morajo zagotoviti, da bodo sredstva porabljena v skladu s pravili in da bodo z njimi doseženi načrtovani rezultati.

Toda za vse to je potreben čas.

- EU je na pol poti pri strategiji Evropa 2020.
- Sistemi porabe za obdobje 2014–2020 se izvajajo.
- Kultura finančnega poslovanja EU se je ustvarjala več let.

Zato je zelo pomembno, da zdaj storimo vse, kar je mogoče storiti.

Bližajoči se vmesni pregled večletnega finančnega okvira je priložnost za ponovni razmislek o prioritetah pri porabi in o zasnovi nekaterih sistemov.

Lahko bi tudi bolje uporabili orodja za finančno poslovanje, ki jih že imamo, kot kaže naše poročilo.

Spoštovane poslanke in poslanci!

Skoraj vsa poraba EU v letu 2014 je bila načrtovana v obdobju 2007–2013, zato naše poročilo vsekakor osvetljuje več vprašanj, ki že dolgo obstajajo.

Pomembno pa je, da teh problemov ne obravnavamo nepovezano. Menimo, da naše poročilo daje pošteno oceno finančnega poslovanja v letu 2014 in prinaša pomembna spoznanja o tem, kako doseči izboljšave v prihodnjih letih.

Prvič, potrdili smo zaključni račun za leto 2014. Zaključni račun je zanesljiv, o čemer smo izrekli mnenje brez pridržkov. Ugotovili smo tudi, da pri pobiranju prihodkov EU ni bilo pomembnih napak.

Kljub temu pa obstaja **stalna visoka stopnja napake pri plačilih**, kar pomeni, da se še vedno preveč sredstev porabi, na da bi se spoštovala finančna pravila EU.

Skupna ocenjena stopnja napake za plačila v letu 2014 je znašala 4,4 % in se v zadnjih treh letih ni spreminjala.

Pomembna stopnja napake, ki je bila višja od 2 %, je ponovno vplivala tudi na vse operativne odhodke. Samo pri upravnih odhodkih institucij ni bila odkrita pomembna stopnja napake.

V skladu z zahtevo Evropskega parlamenta smo letos podrobneje prikazali, kaj je gonilo pri tveganju napak.

Kot smo opazili, je večina operativnih odhodkov sama po sebi tveganih, ker je pravilen izračun plačil zelo odvisen od informacij, ki jih zagotovijo sami končni upravičenci.

Ovisno od sistema ali programa porabe lahko med končne upravičence sredstev EU spadajo kmetje, raziskovalci, mala in srednja podjetja, nevladne organizacije ali celo vlade.

Naša analiza ne daje sklepati, da je stopnja napake odvisna od vrste ureditev za upravljanje. Ocenjena stopnja napake za porabo je na področjih, na katerih Komisija deli odgovornost za upravljanje z državami članicami, znašala 4,6 %, kar je enako kot za vse druge operativne odhodke.

Ne, naša analiza kaže, da obstaja tesna povezava med vrsto sistema ali programa in stopnjo napake.

Ocenjujemo, da za sisteme povračila stroškov stopnja napake znaša 5,5 %. Stopnja napake za programe, ki temeljijo na upravičenosti in pri katerih so plačila odvisna od tega, ali upravičenci izpolnjujejo določene pogoje, pa znaša samo 2,7 %.

To v glavnem razloži razlike med ocenjenimi stopnjami napake pri porabi v okviru različnih razdelkov večletnega finančnega okvira.

Ocenjena stopnja napake je višja za področji konkurenčnost in kohezija, na katerih ima skoraj vsa poraba obliko povračila stroškov, kot za področji naravni viri in Evropa v svetu, na katerih večji del porabe temelji na upravičenosti.

Seveda je bistveno obvladovanje tveganja. Komisija in države članice so v zadnjih letih dosegle napredek pri preprečevanju in popravljanju napak.

Leta 2014 se je zaradi popravljalnih ukrepov naša ocenjena stopnja napake zmanjšala za 1,1 %. Toda če bi uporabili vse razpoložljive informacije, bi lahko popravili še več napak.

Komisija mora uporabiti vsa pooblastila za popravke, ki jih ima, tudi tista, ki so bila uvedena s sedanjim večletnim finančnim okvirom, da bi še zmanjšala število napak in izterjala več napačno porabljenih sredstev, tako da bi bilo ta sredstva mogoče ponovno vložiti.

Tako smo prišli do **smotrnosti porabe proračuna EU**.

Jasno je, da mora EU boljše vlagati proračunska sredstva, če želi reševati nujne izzive, s katerimi se spopada.

Naš pregled povezav med sedanjo strategijo EU in večletnim finančnim okvirom kaže, da bi ju bilo mogoče boljše uskladiti, in sicer njuna obdobja in prioritete.

Poudarili smo tudi, da države članice v sporazumih o partnerstvu in programih partnerstev ne prenašajo ciljev strategije Evropa 2020 v cilje na operativni ravni.

To dvoje omejuje sposobnost Komisije za spremljanje prispevka proračuna EU k strategiji Evropa 2020 ter poročanje o njem.

To je vprašanje, ki ga bodo morali obravnavati nosilci odločanja.

Zakonodajalci pa imajo ključno vlogo pri preoblikovanju političnih smotrov v cilje na ravni EU in pri zahtevanju, da se ti cilji odražajo v načinu upravljanja programov.

Na področjih z deljenim upravljanjem je treba v sporazumih o partnerstvu in programih partnerstev jasno navesti rezultate, ki jih je treba doseči. Zaenkrat še ni tako.

V skladu z veljavno zakonodajo državam članicam ni treba vključiti skupnih kazalnikov rezultatov v svoje programe, slaba smotrnost pri doseganju rezultatov pa ne privede do tega, da bi države članice izgubile svojo rezervo za uspešnost.

Nedavne pobude za okrepitev k rezultatom usmerjenega proračuna in upravljanja smotrnosti poslovanja so dobrodošle, toda veliko izzivov je še vedno prisotnih. Naša poročila in mnenja so lahko pri tem v veliko pomoč.

Spoštovane poslanke in poslanci!

Pritisk na proračun EU je velik. Plačila so se izvrševala v okviru varnostne rezerve že kmalu po začetku novega večletnega finančnega okvira, celo še preden je bil uveden Junckerjev načrt ali preden se je občutila vsa sila begunske krize.

Da bo EU sprostila sredstva in jih lahko porabila tam, kjer so najbolj potrebna, mora odpraviti več **finančnih zaostankov**, ki so se nabrali.

Neporavnane obveznosti so se leta 2014 sicer zmanjšale, vendar se bodo po napovedih leta 2015 in v naslednjih letih spet povečale.

Nekatere države članice le s težavo porabijo sredstva, ki so jim bila dodeljena.

V štirih državah članicah skupen znesek, ki še ni bil zahtevan od proračuna EU, znaša 15 % ali več njihove letne državne potrošnje.

Komisija je sredstva dala na razpolago državam članicam, ne da bi dovolj upoštevala njihovo zmožnost za vlaganje teh sredstev. Nekatere države članice so imele težave pri opredeljevanju dovolj velikega števila projektov in zagotavljanju sredstev za sofinanciranje, ki jih morajo prispevati.

To pomeni tveganje za stroškovno učinkovitost. Če je na voljo malo projektov, je spodbuda za uporabo strogih izbirnih meril manjša.

Letos smo tudi ponovno opazili visoko stopnjo neporabljenih sredstev pri finančnih instrumentih in majhno povečanje neplačanih zahtevkov.

Komisija ima načrt, s katerim naj bi povečala kratkoročni denarni tok. Sodišče pa meni, da sta potrebna dolgoročnejša perspektiva in boljše napovedovanje, zato da se zagotovi, da se ne bodo prevzemale prevelike obveznosti v breme proračuna EU. To so vprašanja, o katerih morajo razmisliti upravljavci sredstev.

Spoštovane poslanke in poslanci!

Finančnemu poslovanju EU bi zelo koristila večja preglednost.

Po našem mnenju so osnova za preglednost kakovostne informacije za upravljanje. To je rdeča nit našega poročila.

Letos je Komisija zaključnemu računu dodala kratko razpravo o nekaterih ključnih finančnih temah. To pozdravljamo kot prvi korak proti bolj integriranemu poročanju o upravljanju in smotrnosti poslovanja za vse deležnike.

Komisiji smo priporočili ukrepe, ki bi jih morala izvesti za izboljšanje preglednosti pri:

- dolgoročnih potrebah po denarnem toku,
- napakah pri plačilih in izvedenih popravkih ter
- rezultatih porabe proračuna EU.

Enako pomembno je zagotoviti preglednost politik EU, ki se ne financirajo iz samega proračuna EU.

Novi načini financiranja politik EU ne bi smeli privedi do tega, da za finančna tveganja ne bi veljala javni nadzor in revidiranje. To bi bilo kratkovidno in bi se dolgoročno lahko pokazalo kot škodljivo.

Naj zaključim s tem, da mora EU bolje vlagati svoja sredstva. Sprejeti mora ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da:

- bodo vlaganja bolj ustrezala prioritetam Unije,
- bodo pripravljena enostavnejša pravila zaradi doseganja rezultatov in
- bo upravljanje virov bolj učinkovito.

Vse to skupaj bi v resnici pomenilo povsem nov pristop.

Gospa predsednica, spoštovane poslanke in poslanci!

Državljeni EU in njihovi predstavniki imajo pravico vedeti, kako dobro EU vlaga njihov denar.

Evropsko računsko sodišče bo z veseljem pomagalo Evropskemu parlamentu z revidiranjem vloženih sredstev ter opozarjalo na tveganja in svetovalo, kako naj se izboljša njihova smotrnost.

Najlepša hvala.